EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 531 final

KOMISJONI ARUANNE

Luksemburg

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruanne

KOMISJONI ARUANNE

Luksemburg

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruanne

1. SISSEJUHATUS

20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandussurutise korral. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majandussurutist, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Parandusliku osa puhul võib nõukogu teha komisjoni soovituse alusel ka otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ja võimaldab samal ajal komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

Andmed, mille Luksemburgi ametiasutused esitasid 31. märtsil 2020 ja mille Eurostat seejärel kinnitas,[1] näitavad, et Luksemburgi valitsemissektori eelarvepositsioon jõudis 2019. aastal ülejäägini 2,2 % SKPst, samal ajal kui valitsemissektori koguvõlg oli 22,1 % SKPst. 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavandab Luksemburgi 2020. aastal eelarvepuudujäägiks 8,5 % SKPst ja võlatasemeks 28,7 % SKPst.

2020. aastaks kavandatud eelarvepuudujääk on esmapilgul usutav tõend ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, nagu on määratletud stabiilsuse ja kasvu paktis.

Seepärast on komisjon koostanud käesoleva aruande, milles analüüsitakse, kas Luksemburg täidab asutamislepingu kohast eelarvepuudujäägi kriteeriumi. Võlakriteeriumi võib pidada täidetuks, kui võla suhe jääb 2019. aastal allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. Selles võetakse arvesse kõiki asjakohaseid tegureid ja COVID-19 pandeemiast tingitud suurt majandussõkki.

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f

Tabel 1. Valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg (% SKPst)

	2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Valitsemissektori eelarvepositsioon	1,8	1,3	3,1	2,2	–4,8	0,1
Valitsemissektori koguvõlg	20,1	22,3	21,0	22,1	26,4	25,7

Allikas: Eurostat, Euroopa Komisjoni 2020. aasta kevadprognoos

2. EELARVEPUUDUJÄÄGI KRITEERIUM

2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt jõuab Luksemburgi valitsemissektori eelarvepuudujääk 2020. aastal 8,5 %ni SKPst, mis ületab oluliselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst.

Aluslepingu kontrollväärtuse kavandatav ületamine 2020. aastal on erandlik, kuna selle põhjuseks on tõsine majandussurutis. Võttes arvesse COVID-19 pandeemia mõju, prognoositakse komisjoni 2020. aasta kevadprognoosis, et reaalne SKP väheneb 2020. aastal 5,4 %.

Aluslepingu kontrollväärtuse kavandatav ületamine oleks ajutine, tuginedes komisjoni 2020. aasta kevadprognoosile, mille kohaselt langeb valitsemissektori eelarvepuudujääk 2021. aastal alla 3 % SKPst. Sellised prognoosid on aga äärmiselt ebakindlad.

Kokkuvõttes ületab 2020. aastaks kavandatud eelarvepuudujääk oluliselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Kavandatud ülejääki peetakse asutamislepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti sätete seisukohast erandlikuks, samas kui ülejääki peetakse praegu ajutiseks. Seega näitab analüüs, et esmapilgul ei ole puudujäägikriteerium asutamislepingu ja määruse (EÜ) nr 1467/97 tähenduses täidetud.

3. ASJAOMASED TEGURID

Aluslepingu artikli 126 lõikes 3 on sätestatud, et juhul kui liikmesriik ei vasta ühele või mõlemale kriteeriumile, peab komisjon koostama aruande. Aruandes tuleb võtta „arvesse ka seda, kas eelarvepuudujääk ületab riigi investeerimiskulutused, samuti kõiki muid asjassepuutuvaid tegureid, kaasa arvatud liikmesriigi keskmise pikkusega perioodi majandus- ja eelarveseisundit“.

Neid tegureid on lisaks selgitatud määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikes 3, milles on samuti sätestatud, et asjakohast tähelepanu tuleb pöörata „kõikidele teistele teguritele, mis on asjaomase liikmesriigi arvates olulised, et põhjalikult hinnata puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimist, ning millest liikmesriik on nõukogule ja komisjonile teada andnud“.

Praeguses olukorras on peamine lisategur, mida tuleb 2020. aasta puhul arvesse võtta, COVID-19 pandeemia majanduslik mõju. Pandeemial on väga arvestatav mõju eelarveseisundile ja see põhjustab väga ebakindlaid väljavaateid. Pandeemia on viinud ka üldise vabastusklausli aktiveerimiseni.

3.1. COVID-19 pandeemia

COVID-19 pandeemia on põhjustanud suure majandussõoki, millel on märkimisväärne negatiivne mõju kogu Euroopa Liidus. Mõju SKP kasvule sõltub nii pandeemia kestusest kui ka meetmetest, mida võetakse riiklike ametiasutuste poolt ning Euroopa ja ülemaailmsel tasandil selle leviku aeglustamiseks, tootmisvõimsuse kaitsmiseks ja kogunõudluse toetamiseks. Liikmesriigid on juba võtnud või võtmas eelarvemeetmeid, et suurendada tervishoiusüsteemide suutlikkust ning aidata eriti palju kannatanud üksikisikuid ja majandussektoreid. Vastu on võetud ka märkimisväärsed likviidsust toetavad meetmed ja muud tagatised. Kui üksikasjalikumast teabest ei tulene teisiti, peavad pädevad statistikaasutused uurima, kas need meetmed avaldavad vahetut mõju valitsemissektori eelarve tasakaalule või mitte. Koos majandustegevuse vähenemisega suurendavad need meetmed märkimisväärselt valitsemissektori eelarve puudujääki ja võlapositsiooni.

3.2. Keskpika perioodi majandusseisund

Majandustegevus kasvas 2019. aastal 2,3 %, mis oli vähem kui eelneval aastal. Enne pandeemia puhkemist prognoositi SKP kasvuks 2020. aastal 2,7 %. Pärast pandeemia puhkemist ja viiruse leviku ohjeldamiseks võetud tervishoiumeetmeid on mitmes majandusharus tegevus siiski seiskunud, samal ajal kui teised tegutsevad palju väiksema võimsusega. 2020. aastaks prognoositakse majandustegevuse järsku vähenemist. See on leevendav tegur Luksemburgi eelarvepuudujäägi kriteeriumi täitmise hindamisel 2020. aastal.

Peale selle muudab COVID-19 pandeemia kestuse ja selle majandusliku mõjuga seotud ebakindlus lühiajalise makromajandusliku väljavaate erakordselt ebakindlaks. Väikese avatud majandusena sõltub Luksemburgi majandustegevuse areng suurel määral tema peamiste kaubanduspartnerite majandustulemustest. Lisaks suurendab majanduse suur sõltuvus finantssektorist, mis moodustab suure osa SKPst, ebakindlust majanduslanguse ulatuse suhtes, mis on tingitud ka finantsturgude suurest volatiilsusest.

3.3. Keskpika perioodi eelarvepositsioon

Arvandmete ja komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi põhjal ületas Luksemburg 2019. aastal oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi.

Luksemburgi 2020. aasta stabiilsusprogrammis prognoositakse Covid-19 pandeemia tõttu riigi rahanduse olulist halvenemist 2019. aasta ülejäägist (2,2 % SKPst) puudujäägini 8,5 % SKPst 2020. aastal. Valitsus on vastu võtnud ulatusliku toetuspaketi, mis moodustab 5,5 % SKPst ning sisaldab meetmeid töökohtade säilitamiseks, abi raskustes ettevõtjatele ning täiendavaid tervishoiukulutusi. Nimetatud 5,5 % SKPst sisaldab ka tagastatavaid laene ja osa otseste maksudega maksustamise edasilükkamisest, kuna sellistel maksudel oleks ametiasutuste väitel otsene eelarvemõju. Puudujääk kajastab ka eeldatavat tulude vähenemist, mis seisneb peamiselt nii kaudsete kui ka otseste maksude laekumise vähenemises. Keskpika perioodi eelarveväljavaated on jätkuvalt väga ebakindlad.

3.4. Liikmesriigi väljapakutud muud tegurid

11. mail 2020 edastasid Luksemburgi ametiasutused kirja, mis puudutas asjaomaseid tegureid kooskõlas määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikega 3. Eelmistes punktides esitatud analüüs üldjoontes juba hõlmab ametiasutuste nimetatud peamisi tegureid. Oma kirjas rõhutasid Luksemburgi ametiasutused, et nende eelarveprognoosid põhinevad väga konservatiivsetel

tulu- ja kuluprognoosidel. Tuluprognooside puhul on kasutatud harilikust väiksemat elastsust, et võtta arvesse suurt ebakindlust.

4. JÄRELDUSED

Stabiilsusprogrammi kohaselt prognoositakse 2020. aastaks Luksemburgi valitsemissektori eelarvepuudujäägi suurenemist 8,5 %-ni SKPst, mis ületab aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ega ole selle lähedal. Kontrollväärtuse kavandatud ületamist peetakse erandlikuks ja seda peetakse praegu ajutiseks.

Kooskõlas aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu paktiga analüüsiti käesolevas aruandes ka asjakohaseid tegureid.

Kuna kavandatud puudujääk ületab oluliselt 3 % SKPst, ja võttes arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, näitab analüüs, et asutamislepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud eelarvepuudujäägi kriteerium ei ole täidetud.